

Research Paper

Evaluation of Urban Development From the Perspective of Public Policy With An Emphasis on The Role of the Shiraz Islamic Council

Abdoljalil Sharifi: PhD student in Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

Mohammadali Shahriari: Associate Professor, Department of Political Science, Bushehr Branch, Islamic Azad University, Bushehr, Iran.

Nafiseh Vaez : Associate Professor, Department of Political Science, Shahreza Branch, Islamic Azad University, Shahreza, Iran.

ARTICLE INFO

Received: 2022/01/19
Accepted: 2023/04/28
PP: 107-120

Use your device to scan
and read the article
online

Keywords: Evaluation,
Urban Development,
Public Policy-Making,
Islamic City Council.

Abstract

One of the most important components involved in the growth and development of the city is the policymakers. City councils, one of the elements of urban management, have taken an important role in city administration and city development at the local level. The formation of Islamic city councils can be a turning point for participatory management in Iran. The main goal of this research is to evaluate urban development from the perspective of public policy, emphasizing the role of the Shiraz Islamic Council. The research method is a descriptive survey using a questionnaire tool. The statistical population of this research is managers and supervisors of different departments of Shiraz municipality (executive experts) and university professors familiar with the research subject (academic experts), from which sampling was done randomly. In addition, Morgan's table was used to determine the sample size. SPSS and SmartPLS software has been used for data analysis, and the results obtained at the 95% confidence level showed that the overall effect of the urban policy variable with an emphasis on the role of the Islamic City Council on urban development is 0.899, which indicates the impact. This model is very good in explaining the variance of urban development evaluation variable. Also, the results of the model analysis showed that the path coefficient between the variable of urban policy with an emphasis on the role of the Shiraz Islamic Council and public awareness (as one of the dimensions of the urban development variable) ($0.954 \times 0.899 = 0.857$) and this path coefficient is significant at the 95% confidence level, which indicates the effect of the urban policy variable in explaining the variance of public awareness.

Citation: Sharifi, A; Shahriari, M A; Vaez, N. (2024). **Evaluation of Urban Development From the Perspective of Public Policy With An Emphasis on The Role of the Shiraz Islamic Council**, *Journal of Research and Urban Planning*, 15(57), 107-120.

DOI: 10.30495/jupm.2023.29822.4112

* **Corresponding author:** Mohammadali Shahriari, **Tel:** +989173214586

Email: mohammadalishariari@iaubushehr.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

National and local policies play an important role in improving the quality of urban service infrastructures and how to deal with changes. The importance of urban policy is that governments can push the development of cities in a specific direction through the creation of laws and policies regarding issues such as land use, receiving taxes and fees, how to provide infrastructure, or introducing financial instruments. Give City councils a significant role in controlling and monitoring the development of the city, but urban policies are mainly made by planners and consultants, and the direct participation of citizens in this process is lacking. The lack of citizen participation in urban policy-making makes these policies face the lack of realism in problem diagnosis, increasing the error rate in choosing solutions and making decisions, lack of efficiency in implementation, and ineffective evaluation. Therefore, this research seeks to investigate the evaluation of urban development from the perspective of the general policy of the Islamic City Council (case study: the fifth term of the Shiraz City Council) and to answer the important question, what effect did the general policy of the Shiraz Islamic Council have on urban development?

Methodology

This research is applied in terms of nature and purpose and descriptive-analytical in terms of method. The statistical population of the research consists of the managers and supervisors of various departments of Shiraz municipality (executive experts), which according to the available statistics include 138 people, as well as university professors familiar with the subject of the research (academic experts), of which 25 people were identified by the researcher. And as a result, the size of the statistical population reached 163 people. On the other hand, due to the time limitation of the research, sampling was done by the research community. Therefore, in this regard, the random sampling method was used and Morgan's table was used to determine the sample size, and the results showed that the required sample is 113 people. Also, the data collection tool of this research is a researcher-made questionnaire, the questions of which are designed and compiled based on the review and

review of internal and external research. This questionnaire is designed in 3 parts.

Results and discussion

According to the results of the above table, it should be stated that considering the values of the t statistic, which is greater than 1.96 (95% confidence level), the path drawn between the 2 research variables is approved, and also considering the significant values obtained (with Paying attention to being smaller than 0.05) are significant and therefore it can be said that the main hypothesis and the 5 sub-hypotheses related to it are confirmed at the confidence level of 95%. It can also be said that the overall effect of the urban policy variable with emphasis on the role of the Islamic City Council on urban development is 0.899, which shows the very good effect of this model in explaining the variance of the urban development evaluation variable. The fit indices of the model are described in the table below, which indicates the suitability of the research model.

Conclusion

Discussion and conclusion about the main opportunity: urban policy-making with an emphasis on the role of the Shiraz Islamic Council has led to the urban development of Shiraz. The results obtained from the model analysis showed that considering the values of t statistic which is greater than 1.96 (95% confidence level), the path drawn between the 2 research variables is confirmed and also significant at this confidence level, and therefore it can be stated that the main hypothesis is confirmed at the above confidence level. Also, the findings indicated that the overall effect of the urban policy variable emphasizing the role of the Islamic City Council on urban development was 0.899, which indicates the very good effect of this model in explaining the variance of the urban development evaluation variable. The said finding is consistent with several researchers such as Dan Oyle and Driesen (2015), (2013), Agha Rezaei et al. (2017), and Salehi Milani and Mohammadi (2010). In the explanation obtained, it can be said that when it comes to urban development, topics such as paying attention to the pattern of urban development,

desirable urban form, urban decision-makers and the communication between them, coordination between urban needs and requirements and goal setting and urban

policies and overall comprehensive urban development are discussed for urban development plans and plans.

فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری

دوره ۱۵، شماره ۵۷، تابستان ۱۴۰۳
شاپا چاپی: ۵۲۲۹-۲۲۲۸ - شاپا الکترونیکی: ۳۸۴۵-۲۴۷۶
<https://jupm.marvdasht.iau.ir/>

مقاله پژوهشی

ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاستگذاری عمومی با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز

عبدالجلیل شریفی: دانشجوی دکتری گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرضا، شهرضا، ایران

محمدعلی شهریاری^۱: استادیار گروه علوم سیاسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد بوشهر، بوشهر، ایران

نقیسه واعظ: استادیار گروه علوم سیاسی، گروه علوم سیاسی، واحد شهرضا، دانشگاه آزاد اسلامی، شهرضا، ایران

چکیده

یکی از مهم‌ترین مولفه‌های دخیل در رشد و توسعه شهر سیاست‌گذارها می‌باشد. شوراهای شهر یکی از عناصر مدیریت شهری در اداره شهرها و توسعه شهر در سطح محلی نقش مهمی بر عهده گرفته است. تشکیل شوراهای اسلامی شهرها، می‌تواند نقطه عطفی برای مدیریت مشارکتی در ایران باشد. هدف اصلی این پژوهش هدف ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاستگذاری عمومی با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز می‌باشد. روش تحقیق توصیفی-پیمایشی با استفاده از ابزار پرسشنامه است. جامعه آماری این پژوهش مدیران و سرپرستان بخش‌های مختلف شهرداری شیراز (خبرگان اجرایی) و اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع تحقیق (خبرگان دانشگاهی) می‌باشد، که از آن نمونه‌گیری به شیوه تصادفی بعمل آمد. ضمناً برای مشخص کردن حجم نمونه نیز از جدول مورگان استفاده گردید. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار spss و SmartPLS استفاده شده است، که نتایج بدست آمده در سطح اطمینان ۹۵ درصد نشان داد اثر کلی متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر بر توسعه شهری ۰/۸۹۹ است که نشان دهنده تاثیر بسیار خوب این مدل در تبیین واریانس متغیر ارزیابی توسعه شهری است. همچنین نتایج حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و آگاهی بخشی عمومی (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) (۰/۸۹۹*۰/۹۵۴=۰/۸۵۷) بود و این ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس آگاهی بخشی عمومی می‌باشد.

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۲/۰۸

شماره صفحات: ۱۰۷-۱۲۰

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

واژه‌های کلیدی:

ارزیابی، توسعه شهری، سیاستگذاری عمومی، شورای اسلامی شهر.

استناد: شریفی، عبدالجلیل؛ شهریاری، محمدعلی؛ واعظ، نقیسه. (۱۴۰۳)، ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاستگذاری عمومی با تاکید بر

نقش شورای اسلامی شهر شیراز، فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، ۱۵(۵۷)، ۱۰۷-۱۲۰.

DOI: 10.30495/jupm.2023.29822.4112

مقدمه

سیاست‌های ملی و محلی در جهت ارتقاء کیفیت زیر ساخت‌ها خدمات شهری و شیوه مواجهه با تغییرات نقش مهمی دارند (Ahmedi & Mir Abedini, 2018: 76). اهمیت سیاست‌گذاری شهری از این جهت است که دولت‌ها از طریق ایجاد قوانین و سیاست‌گذاری این توانایی را دارند که در خصوص موضوعاتی چون کاربری زمین دریافت مالیات و عوارض نحوه تأمین زیرساخت‌ها و یا معرفی ابزارهای مالی، توسعه شهرها را به سمت و سوی مشخصی سوق دهند (Holland, 2015: 126). سیاست و برنامه شهری محصول اندرکنش گروه‌های متفاوت دارای قدرت و منافع است (Geyer, 2009). شهر مانند هر سازمان دیگر نیازمند مدیریت است که در نتیجه بحث مدیریت شهری و اداره مطلوب شهر مطرح می‌گردد (Mahkouii, 2021: 19) مدیریت شهری را می‌توان شاخه‌های نسبتاً جدید علم مدیریت دانست. که اگر شهر همچون یک سازمان در نظر گرفته شود، لازم است که در راس آن عنصری برای برنامه‌ریزی آینده و اداره امور کنونی قرار گیرد (Amanpour et al, 2014). بر اساس قانون اساسی در سال ۱۳۷۵ وظیفه اصلی مدیریت شهری بر عهده شورای شهر که منتخبین مردم می‌باشند گذاشته شد. از طرف دیگر امروزه شورای شهر به عنوان نهادی تصمیم‌گیرنده به منظور توسعه عمران شهری از اهمیت فراوانی برخوردار است. اهمیت شوراها در اداره امور به حدی است که در شرایط کنونی، مهم‌ترین ویژگی "عدم تمرکز دولت‌ها" محسوب می‌شود و از طریق آن، قدرت سیاسی و اداری به سطوح استانی، شهری و روستایی انتقال داده می‌شود و نگرش مثبت مردم به شوراها، موجب تقویت پایه‌های آن می‌شود. شوراها شهر شورا به واقع نهاد منتخب مدنی‌اند که به عنوان دولت کوچک محلی می‌تواند مشکلات و توقع‌های مردم را به مدیریت اجرایی منتقل کند و با تاثیرگذاری در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌گذاری‌ها به گونه‌ای حرکت کند که طرح‌هایی شهری که در پایان به وسیله دولت ابلاغ می‌شود، مطابق با خواسته‌ها و تصمیم مردم باشد. به گفته آقای هاشم‌چین و همکاران (۱۳۹۳) شوراها نقش قابل توجهی در کنترل و نظارت بر توسعه شهر دارند اما سیاست‌گذاری‌های شهری عمدتاً توسط برنامه‌ریزان و مشاوران صورت می‌گیرد و مشارکت مستقیم شهروندان در این روند با کمبود روبروست. فقدان و یا کمبود مشارکت شهروندی در سیاست‌گذاری شهری این سیاست‌ها را با فقدان واقع‌گرایی در تشخیص مشکل، بالا بردن ضریب خطا در انتخاب راه‌حل و تصمیم‌گیری، فقدان بهره‌وری در اجرا و ارزیابی غیرموثر روبرو می‌نماید. لذا این تحقیق به دنبال بررسی ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاست‌گذاری عمومی شورای اسلامی شهر (مطالعه موردی: دوره پنجم شورای شهر شیراز) و پاسخگویی به این سوال مهم است که سیاست‌گذاری عمومی شورای اسلامی شهر شیراز چه تاثیری بر توسعه شهری داشته است؟

پیشینه و مبانی نظری تحقیق

توسعه شهری (بررسی مفهوم، استراتژی‌ها، شاخص‌های ارزیابی)

شهرها از اصلی‌ترین مکان‌هایی هستند که باید به اشکال مختلف، اصول توسعه پایدار را مد نظر قرار دهند و در عمل به مرحله اجرا درآیند و در نظام برنامه‌ریزی امروز، توسعه پایدار شهری یکی از ارکان پر اهمیت به شمار می‌آید، به طوری که همواره مورد توجه و خواست مدیران شهری بوده است و برنامه‌ریزی شهری در چارچوب توسعه پایدار، از موضوعات اساسی مطرح شده در تدوین الگوی توسعه شهری و منطقه‌ای است (Hall, 2004). در این میان از موضوعات اساسی در راستای نیل به توسعه شهری پایدار، شناخت الگوی توسعه کالبدی شهر و تلاش برای دستیابی به فرم شهری مطلوب است. فرم شهر به علت اثرات مختلف اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی ای که دارد، می‌تواند یک شهر را بسوی پایداری یا ناپایداری سوق دهد (Jabareen, 2006: 4) ملکی و دامن باغ (۱۳۹۲) نیز بیان می‌دارند دستیابی به توسعه پایدار شهری به منظور بهره‌برداری مناسب از منابع و ایجاد رابطه متعادل و متوازن میان انسان، اجتماع و طبیعت، هدف نهایی برنامه‌ریزان و مدیران توسعه شهری می‌باشد. از طرف دیگر رویکرد استراتژی توسعه شهری توسط سازمان ائتلاف شهرها در سال ۱۹۹۹ به عنوان رهیافتی نوین برای برون رفت از چالش‌های شهری با حمایت بانک جهانی مطرح شد. استراتژی توسعه شهری با طرح مفاهیمی چون توانمندسازی، مشارکت، حکمرانی خوب شهری، توسعه پایدار، رقابتی نمودن شهرها، برنامه‌ریزی استراتژیک، برنامه‌ریزی محله محور و... نشان دهنده موجی نوین در تفکر برنامه‌ریزی شهری است. فرآیند استراتژی توسعه شهری به عنوان یک نظریه رویه‌ای - محتوایی و به عنوان رویکردی نوین به دنبال بسترسازی برای حل مشکلاتی در شهرهاست که از درون جامعه شهری می‌جوشد و از این رو به جای پاک کردن صورت مسئله می‌کوشد آنرا حل کند (Hataminejad & Faraji, 2011: 60) در استراتژی توسعه شهری شرایطی فراهم می‌شود که در آن به شیوه‌های دموکراتیک و مشارکتی به حل مساله فقر شهری و توسعه اقتصادی آن می‌پردازد و فرآیند استراتژی توسعه شهری با تکیه بر سرمایه‌های درون جامعه شهری به حل مسائل و مشکلات آن به شیوه‌ای سیستمی و سلسله‌مراتبی می‌پردازد. مبتنی

بر مطالعات سازمان ائتلاف شهرها (۲۰۰۴)، راهبرد توسعه شهر بر پایه چهار اصل اساسی ذیل که نشانگر پایداری شهرهاست بنا گردیده است:

۱. حاکمیت و مدیریت خوب: حکمروایی خوب، راهکارها، فرآیندها و نهادهایی را شامل می‌شود که از طریق آنها شهروندان و گروه‌ها بتوانند به منافع و حقوق قانونی و نیز انجام تعهدات خود دست یابند.
  ۲. بانک پذیری: شهرهایی که دارای سیستم مالی شهری کارآمد در استفاده از منابع درآمدی و هزینه ای خود هستند.
  ۳. رقابت پذیری: اقتصاد قوی، رشد اشتغال و درآمد و سرمایه گذاری همه‌جانبه را برای شهر پیشنهاد می‌دهد. لازمه توسعه کارآمد شهری، فراهم آوردن شرایط مناسب برای افزایش بهره‌وری افراد وموسسات است.
  ۴. قابلیت زندگی: شهری را قابل زندگی می‌داند که در آن همه سکنه از فرصت‌های برابر برای مشارکت و بهره‌مندی از زندگی اقتصادی و سیاسی شهر برخوردار باشند.
- از طرف دیگر این سوال مطرح می‌شود که چگونه می‌توان پایداری توسعه شهری را ارزیابی کرد؟ این سؤالی اساسی است که با بررسی چارچوب‌ها و شاخص‌های مناسب با پژوهش، پاسخ داده می‌شود. بیکر و جهان (۲۰۱۷) معیارها و ابعاد توسعه پایدار را به شرح زیر عنوان می‌دارند:

۱. ابعاد اجتماعی: شامل همگونی اجتماعی، توزیع درآمد، برابری، اشتغال مناسب، تامین معاش آبرومند و...
  ۲. ابعاد فرهنگی: شامل تغییر در تسلسل، ظرفیت سازی، خودتکایی، بومی سازی، استفاده از تکنولوژی و...
  ۳. ابعاد اکولوژیکی: شامل حفظ سرمایه‌های طبیعی، کاهش مصرف منابع غیر قابل تجدید، منابع قابل احیا و...
  ۴. ابعاد محیطی: شامل حفظ اکو سیستم‌های طبیعی، افزایش ظرفیت و احیای چنین اکو سیستم‌هایی و...
  ۵. ابعاد سرزمینی: شامل تعادل شهر و روستا، ارتقای محیط‌های مسکونی، رفع ناهمگونی ناحیه‌ای، تنوع زیستی و...
  ۶. ابعاد اقتصادی: شامل تعادل بین بخشی، امنیت اقتصادی، ایجاد ظرفیت مداوم، ارتباط با اقتصاد جهانی و...
  ۷. ابعاد سیاسی: دموکراسی، حقوق بشر، مشارکتی جمعی، انتخابات مناسب، همکاری‌های بین المللی و...
- آذرگون همکاران (۱۳۹۷) شاخص‌های و سنجش‌های ارزیابی و پایش طرح‌های توسعه شهری را شامل: ۱. حکمرانی، ۲. منابع مالی، ۳. شکل گیری فضایی تاسیسات و تجهیزات شهری، ۴. پایداری زیست محیطی، ۵. معیشت می‌دانند.

سیاستگذاری عمومی

وقتی "سیاست" در قالب فرآیند در می‌آید "سیاست گذاری" شکل می‌گردد. کلمه فرآیند از وجود مراحل و گام‌ها و تقدم و تاخر بین آنها حکایت می‌کند. بیان این مراحل و گام‌ها با رعایت تقدم و تاخر و اولویت منطقی، الگو(مدل) سیاست گذاری را به وجود می‌آورد. سیاست گذاری واژه‌ای است که با حکومت، دولت، جامعه، و مسائل عمومی آن گره خورده و تداعی کننده اقدام دولت در اداره صحیح امور عمومی است. تئوری سیاست گذاری مرتبط با عواملی است که در چرخه سیاست گذاری دخیل هستند (Jalili Qasim Agha, 2018:107) سیاست گذاری عمومی، مجموعه‌ای از اقدامات عقلانی است که طی فرآیندی به انجام رسیده‌اند که متشکل از اقدامات لزوماً سیاسی است. این اقدامات سیاسی را می‌توان به عنوان فرآیند سیاستگذاری قلمداد نمود و آن را همچون مجموعه‌ای از مراحل زمان بندی شده به هم مرتبط مجسم کرد: تهیه دستور کار، تدوین و تنظیم سیاست، اتخاذ سیاست، تحقق سیاست، برآورد سیاست. از نظر محقق دیگر سیاست گذاری عمومی مجموعه فعالیت های حکومتی است که تأثیر مستقیم یا غیر مستقیم بر زندگی شهروندان دارد و پنج منبع اصلی برای تدوین استراتژی مؤثر در سیاست گذاری عبارتند از: ۱. قدرت قانونی رسمی برای تصمیم گیری؛ ۲. افکار عمومی؛ ۳. اطلاعات؛ ۴. نیروهای قابل بسیج؛ ۵. منابع مالی؛ ۶. رهبری خبره و ماهر (Peters, 2004). یانگ و کوپین^۲ (۲۰۰۲) عنوان می‌دارند که سیاست گذاری عمومی هدف‌گرا است. سیاست عمومی به دنبال دستیابی به یک مجموعه خاص از اهداف دقیق است که نشان‌دهنده تلاش برای حل نیازی خاص در جامعه هدف است. سیاست عمومی معمولاً فقط یک تصمیم، اقدام یا واکنش نیست، بلکه یک رویکرد یا استراتژی مشخص است. خواجه نایینی (۱۳۹۴) بیان می‌دارد که کانون توجه تحلیل گران و پژوهشگران سیاستگذاری عمومی، "شکل گیری یک سیاست" است؛ اینکه سیاست‌ها از کجا می‌آیند و چه عواملی در اتخاذ آنها مؤثر هستند؟ در واقع مطالعات سیاستگذاری عمومی به دنبال بررسی عوامل مؤثر بر سیاست‌ها و تأثیر سیاست‌ها بر جامعه است و در این زمینه از روش‌های مختلفی بهره می‌گیرد. علم سیاستگذاری عمومی، مسئله محور و راه حل یاب بوده و در پی شناخت مشکلات عینی جامعه و ارائه راهکارهای مطلوب برای برطرف کردن آنهاست (Bagheri Fard et al., 2015: 117)

¹ Asian Development Bank

² Young & Quinn

از طرف دیگر یکی از مقوله‌های مهم در حوزه سیاستگذاری عمومی توجه به فرآیند آن است. کرافت و فورلانگ (۲۰۱۲)^۱ فرآیند سیاست‌گذاری را توالی منطقی فعالیت‌هایی دانسته‌اند که طی آن سیاست عمومی ایجاد می‌شود. آنها از این توالی منطقی به عنوان مدل فرآیند سیاست یاد کرده‌اند که به دلیل داشتن مفاهیم و زبان کلی، با هر نظام سیاسی و هر فرآیند سیاسی، در فرهنگ‌های مختلف انطباق پذیر است. دان^۲ (۱۹۹۵) فرآیند سیاستگذاری عمومی را به پنج مرحله تقسیم می‌کند: تهیه دستور کار، تنظیم سیاست، اقتباس سیاست، تحقق سیاست و برآورد سیاست.

در جمع بندی این قسمت بایستی عنوان نمود که نظر به اینکه جوهره‌ی سیاست‌گذاری، "تصمیم‌گیری" است، لذا فرآیند سیاست‌گذاری، بسیار شبیه فرآیند "تصمیم‌گیری" و الگوی آن است. در اکثر الگوهای تصمیم‌گیری مراحل چون طرح موضوع یا مساله، راه حل‌ها و یا گزینه‌ی ممکن، انتخاب گزینه‌ی مطلوب و اجرا ذکر شده است. اما این تصمیم‌گیری نیازمند یک معیار است و آن اینکه این سیاست‌ها باید بسترساز توسعه شده و به بهبود شاخص‌های زیستی شهروندان بیانجامد.

سیاست شهری

گیر (۲۰۰۹) معتقد است سیاست شهری در ارتباط با مدیریت تغییرات شهری و به عنوان فعالیتی دولت حکومتی به توزیع و هدایت سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری از آن در محیط مصنوع شهر می‌پردازد. می‌توان در فرآیند برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی در شهرها با ایجاد چارچوب‌های مشخصی، موجب هدایت منابع به سمت منافع گروه‌های تأثیرگذار شد (Holland, 2015). سیاست شهری یکباره بوجود نمی‌آید بلکه در فرآیندی مستمر تدوین و به کار گرفته می‌شود. غالباً به ندرت راه حل ساده‌ای برای مسائل شهری وجود دارد و معمولاً طیفی از گزینه‌ها برای حل مسائل شهری در اختیار سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران شهری قرار می‌گیرد (Geyer, 2009). کاظمیان (۱۳۹۵) معتقد است که سیاست شهری زیر مجموعه سیاستگذاری عمومی جوامع است و باید در همین چارچوب انجام و تحلیل شود ساده‌ترین تعریف از سیاست شهری، تلاش برای انتظام، کنترل و مدیریت نیروهایی است که نواحی شهری را تشکیل می‌دهند همچنین می‌توان سیاست شهری را به منزله برنامه‌ریزی ارائه خدمات عمومی و پشتیبانی از توسعه اقتصاد محلی تعریف کرد (Blackman, 1995).

سیاستگذاری شهری

مطالعات سیاستگذاری در سه سطح مطرح می‌شود؛ اول سطح ملی یا کلان که با موضوعاتی چون منافع کلان یا ایدئولوژی‌ها در ارتباط است، دوم با نام سطح نهادی یا میانی، همچنان به موضوع منافع ایدئولوژی‌ها و نهادها می‌پردازد؛ با این تفاوت که این موضوعات حول نیازها و دغدغه‌های محلی مطرح شده و گروه‌های بهره‌ور در مقیاس محلی است (فرلیه و انگارو، ۲۰۱۵). سطح سوم سیاستگذاری که در مقیاس خرد مطرح می‌شود؛ شامل تصمیمات برای هموارسازی اجرای راهبردها در طرح‌ها است (Kazemian and Mir Abedini, 2011). این سطح را می‌توان به عنوان سطح سیاستگذاری شهری در نظر گرفت قلی‌پور و محملی (۱۳۹۴) در بیان ضرورت و اهمیت سیاستگذاری شهری در مدیریت شهری به حوزه‌هایی اشاره می‌کنند که ممکن است تحت تأثیر فرآیند اعمال قدرت از سوی ذی‌نفعان و صاحبان قدرت شهری قرار گیرد؛ نظیر (۱) امکان‌گرایی یا اجتناب مدیریت شهری نسبت به برخی از گروه‌ها در فرآیند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، (۲) تأثیرگذاری بر محصولات تصمیم‌گیری و سیاستگذاری از جمله سیاستها، برنامه‌ها و پروژه‌های شهری؛ (۳) ساختار و مؤلفه‌های محیط مورد نظر تصمیم‌گیری (Kazemian and Jalili, 2014).

والش^۳ (۲۰۱۰) هم در پژوهشی با عنوان "برنامه‌ریزی فضایی استراتژیک در توسعه شهری و منطقه‌ای: مطالعه موردی شهر دوبلین" مؤلفه‌های حکمروایی منطقه‌ای، در نظر گرفتن تنوع بین‌اهداف و سیاست‌های راهبردی در توسعه فضایی مطرح و مورد بررسی قرار داده است. کوستکا^۴ (۲۰۱۴) در تحقیقی با عنوان "موانع اجرای خط مشی‌های عمومی در سطح منطقه‌ای در چین" عنوان می‌دارد بررسی‌ها نشان می‌دهد که موانع نهادی شامل (مشوق‌های سیاسی و اقتصادی، مشارکت بخش دولتی و خصوصی، ظرفیت مالی، فنی و سیاسی) موانع رفتاری/فرهنگی - اجتماعی شامل (ترجیحات شخصی، ارزش‌ها، هنجارها و فشارهای اجتماعی) می‌تواند موانع موثر در اجرای خط مشی‌های عمومی در سطح منطقه‌ای تلقی شوند. دن‌اویل و درینسن^۵ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان "ارزیابی حکمرانی برای توسعه پایدار: پیش‌هایی از تجارب آلمان" بیان می‌دارد که مدل‌های حکمروایی که اندیشه تغییر و تحولات را در ارتباط با تفکر حکمروایی و سیاستگذاری در نظر نمی‌گیرند، در دستیابی به توسعه پایدار دچار کج‌فهمی شده و ظرفیت خود را برای حل مسائل از دست می‌دهند. سه

¹ Kraft and Furlong

² Dunn

³ Walsh

⁴ Kostka

⁵ Den Uyl & Driessen

مدل حکمروایی تطبیقی، مدیریت گذار و مدل پرداخت بهای سرویس های محیطی مدل های رایج حکمروایی برای توسعه پایدار هستند که شاخص های مورد تاکید در این سه رویکرد را شاخص های زیر تشکیل می دهند: برابری، دمکراسی، دربرگیری عدم قطعیت و مسائل مربوط به مقیاس ها. سالکی (۱۳۸۳) در تحقیقی با عنوان «ارزیابی اثر بخش...» شورای شهر کرمانشاه نشان دادند وجود شوراها در حوزه های مختلف از دیدگاه ذینفعان اثر بخش بوده اند. زیاری (۱۳۸۴) در تحقیقی به بررسی عملکرد شوراهای اسلامی شهر در مدیریت شهری سمنان نشان دادند که شوراهای شهر در حوزه مدیریت شهری موفقیت چندانی نداشته است. یافته های پژوهش صالحی میلانی و محمدی (۱۳۹۰) با عنوان «تدوین شاخص های سیاست گذاری با هدف تحقق پایداری فرهنگی» حاکی از آن است که شاخص های موثر بر سیاست گذاری فرهنگی با هدف دستیابی به توسعه پایدار فرهنگی موارد زیر را در بر می گیرد: «دسترسی»، «مشارکت»، «توجه به حقوق فرهنگی»، «تنوع فرهنگی»، «توجه به میراث فرهنگی»، «نگهداشت خاطره»، «آموزش و تحصیل»، «اخلاقیت»، «توجه به ایجاد مراکز و فعالیت های مدنی و هنری». پیشگامی فرد و واعظی (۱۳۹۳) در پژوهش خود با عنوان «چالش های شورای شهر در مدیریت شهری تهران» بیان می دارند که مشکلات جهت تحقق مدیریت شهری کارآمد در تهران در وجه کارکردی به نسبت حوزه ساختاری بیشتر است. از موارد آسیب شناسی شده می توان به عدم اطلاع شهروندان از عملکرد شورای شهر تهران، نبود بسترهای لازم جهت مشارکت شهروندان تهرانی، وابستگی مالی شورای شهر به شهرداری، سیاسی شدن شورای شهر، میزان سواد اعضای شورای اسلامی شهر و عدم آموزش های لازم به آنها و ... اشاره کرد. امانپور و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی عملکرد شوراها را در مدیریت شهر ایزده مورد بررسی قرار دادند نتایج بدست ۶۱/۳ درصد پاسخ گویان عملکرد شوراها در مدیریت شهر ایزده را خیلی ضعیف توصیف کرده اند. نتایج تحقیق ربانی و همکاران (۱۳۹۷) با عنوان «تحلیل موانع نهادی آینده حکمروایی توسعه پایدار کلان شهر تهران» حکایت از آن دارد که نتایج بیانگر این است که «اثرگذاری دولت و نهادهای حکومتی بر مشروعیت ساختار حکمروایی کلان شهر تهران»، «چندپارچگی در مدیریت و تصمیم گیری در درون شهرداری»، «سیاست زدگی شورا و مدیریت شهری» و «غلبه قدرت نهاد های حکومتی و دولتی بر مردم» جزو موانع کلیدی (دووجهی) محسوب می شوند که در صورت اصلاح آنها سایر موانع کمابیش تحت تاثیر قرار گرفته و زمینه اصلاح کلی سیستم فراهم می شود. آقارضایی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهش خود با عنوان «جایگاه جامعه مدنی و کنشگران غیر دولتی در سیاستگذاری عمومی ایران» حکایت از آن دارد که کنشگران غیردولتی و جامعه مدنی در مرحله نهایی که کنترل قدرت و تاثیرگذاری بر فرایند سیاستگذاری بوده است، به دلایلی چون تناقضات درونی، ساختار متمرکز اداری و رانتهی دولتی، عدم برآورده کردن انتظارات گروه های هدف و یا فقدان بستر لازم در جامعه نتوانستند ایفای نقش کنند اگرچه در مراحل اولیه و یا در سطح مدیران محلی جایگاه های مهمی را اشغال کرده بودند. حکمت نیا و همکاران (۱۴۰۰) در پژوهشی به شناسایی و تحلیل عوامل موثر در سیاستگذاری توسعه فیزیکی شهر ارومیه پرداختند. با توجه به مطالب عنوان شده فوق و خلا وجود تحقیقاتی که ارزیابی توسعه شهری را مبتنی بر سیاستگذاری های عمومی با تاکید بر نقش شورای شهر مورد بررسی و واکاوی قرار دهد و مغفول ماندن این موضوع در پژوهش های داخلی کشور (با نگاهی به موضوعات پایان نامه ها و کتب و مقالات منتشره می توان عنوان کرد که که پیرامون شوراهای اسلامی شهر و نقش آن در سیاستگذاری توسعه شهری، تحقیقات نظری و عملی چندان زیاد و عمیقی در ایران صورت نگرفته و اگر منابعی هم یافت شود چنان قوی نیست که بتوان به آن اتکا نمود و بر اساس آنها به تحلیل و تبیین نقش شوراهای اسلامی شهر در سیاستگذاری توسعه شهری پرداخت)، این تحقیق به دنبال بررسی ارزیابی توسعه شهری از منظر سیاستگذاری عمومی شورای اسلامی شهر (مطالعه موردی: دوره پنجم شورای شهر شیراز می باشد).

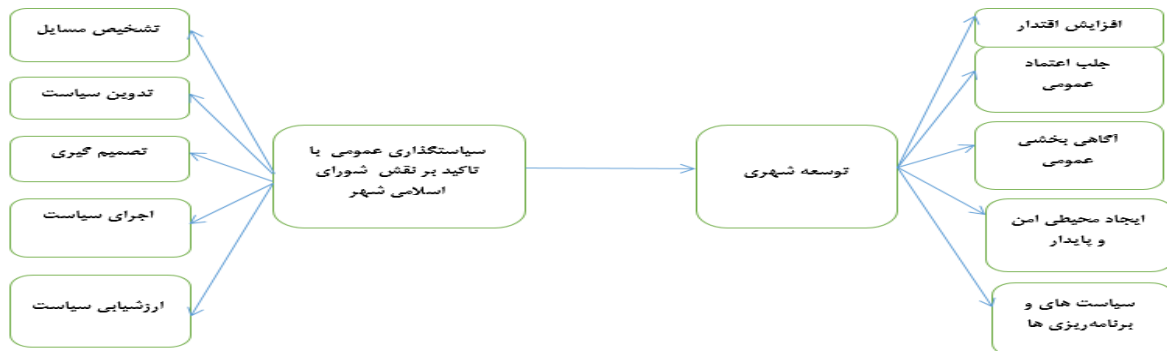
معرفی مدل مفهومی و فرضیات تحقیق

در تحقیق پیش رو، سیاستگذاری عمومی با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر به عنوان متغیر مستقل در نظر گرفته شده است. ابعاد این متغیر براساس الگوی مراحل هاگوود و گان (۱۹۸۴) دارای ۵ بعد تشخیص مسایل، تدوین سیاست، تصمیم گیری، اجرای سیاست و ارزشیابی سیاست است. از طرف دیگر متغیر توسعه شهری به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است که خود دارای ابعاد افزایش اقتدار، جلب اعتماد عمومی، آگاهی بخشی عمومی، ایجاد محیطی امن و پایدار، سیاست ها و برنامه ریزی ها است. متناسب با این دو متغیر و ابعاد آنها مدل مفهومی تحقیق حاضر به شرح شماتیک زیر است

فضای سبز شهری و گردشگری

فضای سبز یکی از موضوعات اصلی در طراحی یک شهر از جمله مهم‌ترین کاربری‌های خدماتی می‌باشد که موجبات توسعه پایدار شهرها را فراهم می‌آورد. امروزه شهرسازی بدون در نظر گرفتن فضای سبز مفهومی ندارد و جز لاینفک طراحی شهری و برنامه‌ریزی شهری شده است. شهرسازان درصدد آن هستند تا چشم‌انداز شهر را توسط فضای سبز و میلمان شهری وابسته بدان، زیباتر کنند و سطح خشن شهر را به حالت فرحبخش تبدیل نمایند (Kamani et al, 2021: 172). همچنین ایجاد فضای سبز شهری نه تنها ارزش تفریحی و گذران اوقات فراغت را دارد و سبب جذب گردشگر می‌شود، بلکه موجبات زیبایی شهرها و کنترل گسترش بی‌رویه شهرها را نیز دارا می‌باشد (Reiki et al, 2014: 4).

شکل ۱- مدل مفهومی تحقیق

مبتنی بر مدل مفهومی فوق، فرضیات تحقیق را می‌توان به شرح زیر برشمرد:
فرضیه اصلی: سیاست‌گذاری شورای اسلامی شهر شیراز موجب توسعه شهری شیراز گردیده است.
فرضیات فرعی:

۱. سیاست‌گذاری شورای اسلامی شهر شیراز بر ارتقای اقتدار در توسعه شهری تاثیر مثبت و معنی دار دارد.
۲. سیاست‌گذاری شورای اسلامی شهر شیراز بر جلب اعتماد عمومی شهروندان شیراز تاثیر مثبت و معنی دار دارد.
۳. سیاست‌گذاری شورای اسلامی شهر شیراز بر آگاهی بخشی عمومی شهروندان تاثیر مثبت و معنی دار دارد.

مواد و روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ ماهیت و هدف، از نوع کاربردی و از حیث روش، توصیفی-تحلیلی است. جامعه آماری تحقیق عبارتست از مدیران و سرپرستان بخش‌های مختلف شهرداری شیراز (خبرگان اجرایی) که بنا به آمار موجود ۱۳۸ نفر را شامل می‌گردید و همچنین اساتید دانشگاهی آشنا به موضوع تحقیق (خبرگان دانشگاهی) که ۲۵ نفر در این خصوص توسط محقق شناسایی گردید و نتیجتاً حجم جامعه آماری به ۱۶۳ نفر رسید. از طرف دیگر با عنایت به محدودیت زمانی انجام پژوهش از جامعه مورد پژوهش نمونه‌گیری بعمل آمد. لذا در این خصوص از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده و برای مشخص کردن حجم نمونه از جدول مورگان استفاده شده که نتایج نشان داد که نمونه مورد نیاز ۱۱۳ نفر است. همچنین ابزار جمع‌آوری داده‌های این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته است که سوالات آن براساس بررسی و بازنگری تحقیقات داخلی و خارجی طراحی و تدوین شده است. این پرسشنامه در ۳ بخش طراحی شده است. بخش اول بررسی متغیرهای جمعیت‌شناختی (شامل جنسیت، سن، سابقه خدمت، میزان تحصیلات)، بخش دوم پرسشنامه ارزیابی سیاست‌گذاری شورای اسلامی شهر (مشتمل بر ۲۳ سوال در ۵ بعد) و بخش سوم پرسشنامه ارزیابی توسعه شهری (مشتمل بر ۳۳ سوال در ۵ بعد) که پس از تایید روایی و پایایی برای جمع‌آوری داده از جامعه مورد مطالعه، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این تحقیق برای سنجش روایی از روایی محتوا (این نوع روایی کیفی و مبتنی بر نظر خبرگان دانشگاهی و اجرایی است) و روایی واگرا و همگرا نیز که نوعاً کمی هستند استفاده شد که روایی محتوای پرسشنامه تحقیق با کمی اغماض مورد تایید واقع شد و نتایج مرتبط با سنجش روایی واگرا و همگرا نیز حاکی از تایید روایی‌های مزبور برای هر دو پرسشنامه اصلی تحقیق داشت (جدول مرتبط در بخش یافته‌ها ارائه شده است). ضمناً در پژوهش حاضر برای سنجش سوالات پرسشنامه

از طیف لیکرت در مقیاس ۵ درجه‌ای، با حداقل امتیاز یک و حداکثر امتیاز ۵ و به منظور تعیین اعتبار و آزمون سازگاری اجزا (همبستگی درونی) از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید که نتایج نشان داد نتایج پایایی پرسشنامه های ارزیابی سیاستگذاری شورای اسلامی شهر و ارزیابی توسعه شهری به ترتیب ۰/۹۲۱ و ۰/۸۶۱ هستند که باتوجه به بالاتر بودن این مقدار از ۰/۷، لذا پایایی پرسشنامه های مزبور مورد تایید قرار گرفتند. همچنین پس از تکمیل پرسشنامه ها توسط جامعه هدف تحقیق، اطلاعات موجود کدگذاری و با استفاده از نرم افزار های آماری SPSS و SMARTPLS 3 در ۲ بخش توصیفی و استنباطی مورد تحلیل قرار خواهد گرفت. ضمناً سطح معناداری در تمامی فرضیه های تحقیق (A=0/05) در نظر گرفته شده است.

بحث و یافته‌های تحقیق

تحلیل توصیفی

پس از توزیع حضوری و ارسال اینترنتی تعداد ۱۱۳ پرسشنامه بین اعضای جامعه مورد مطالعه که به تفصیل در فصل سوم بدان اشاره شد، نهایتاً تعداد ۱۰۲ پرسشنامه (نرخ بازگشت ۹۰ درصد) معتبر جهت تحلیل بدست آمد که توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی از حیث متغیرهای جمعیت شناختی جنسیت، سابقه کار، میزان تحصیلات و نوع استخدام به شرح جدول زیر است:

جدول ۱- توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی از حیث متغیرهای جمعیت شناختی

توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی به تفکیک جنسیت		
جنس	فراوانی	درصد فراوانی
زن	۵۸	۵۶/۹
مرد	۴۴	۴۳/۱
جمع	۱۰۲	۱۰۰
توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی به تفکیک سابقه خدمت		
سابقه کار	تعداد	درصد
کمتر از ۵ سال	۵	۴/۹
بین ۵ تا ۱۰ سال	۴۲	۴۱/۱
بین ۱۰ تا ۱۵ سال	۵۵	۵۳/۹
بیش از ۱۵ سال	۰	۰
جمع	۱۰۲	۱۰۰
توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی به تفکیک تحصیلات		
تحصیلات	تعداد	درصد
کاردانی و پایین تر	۰	۰
کارشناسی	۲۲	۲۱/۵
کارشناسی ارشد و بالاتر	۸۰	۷۸/۴
مجموع	۱۰۲	۱۰۰
توصیف اطلاعات پرسشنامه های دریافتی به تفکیک نوع استخدام		
نوع استخدام	تعداد	درصد
رسمی	۵۵	۵۳/۹
پیمانی	۴۲	۴۱/۱
قراردادی	۵	۴/۹
مجموع	۱۰۲	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

نتایج جدول فوق نشان می‌دهد از حیث جنسیت، اکثر پاسخ دهندگان تحقیق زن هستند. از حیث سابقه خدمت، اکثر پاسخ دهندگان بین ۵ تا ۱۵ سال سابقه کار دارند (۹۵ درصد)، از حیث سطح تحصیلات، اکثریت مطلق پاسخ دهندگان دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد و بالاتر هستند و نهایتاً از حیث نوع استخدام نتایج نشان می‌دهد که کمی بیش از ۹۵ درصد از پاسخ دهندگان دارای استخدام های رسمی و پیمانی هستند.

تحلیل استنباطی

- آزمون سنجش نرمال بودن کلموگروف-اسمیرنوف

این آزمون روش ناپارامتری ساده‌ای برای تعیین همگونی اطلاعات تجربی با توزیع‌های آماری منتخب است. در این آزمون فرض صفری که آزمون خواهیم کرد، توزیع مشاهدات و توزیع مشخصی (با پارامتر معینی) است، که با حدس یا قرائن فرض کرده‌ایم توزیع مشاهدات با آن توزیع مشخص همخوانی دارد. نتایج این آزمون از طریق نرم‌افزار SPSS در قالب یک جدول به شرح زیر ارائه شده است که حکایت از این دارد که داده‌های مربوط به هر ۲ پرسشنامه تحقیق به علت بزرگتر بودن مقدار سطح معنی داری اشان از ۰/۰۵، از توزیع نرمال پیروی می‌کنند.

جدول ۲- نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف برای پرسشنامه های تحقیق

		سوالات پرسشنامه ارزیابی سیاستگذاری شورای اسلامی شهر	سوالات پرسشنامه ارزیابی توسعه شهری
(تعداد)		۱۰۲	۱۰۲
(پارامترهای نرمال)	(میانگین)	۳/۶	۳/۳
	(انحراف معیار)	۰/۹۰۴	۱/۰۷۰
(بیشترین تفاوت اختلاف)	(قدرمطلق)	۰/۳۵۸	۰/۲۴۲
	(مثبت)	۰/۲۳۰	۰/۱۷۳
	(منفی)	۰/۱۱۶	۰/۰۸۷
Z (آماره کلموگروف-اسمیرنوف)		۲/۳۵۸	۲/۲۴۲
(سطح معنی داری)		۰/۷۲۴	۰/۲۹۹

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

-سنجش روایی پرسشنامه های تحقیق

در این بخش برای سنجش روایی پرسشنامه های تحقیق از ۲ روایی واگرا و همگرا استفاده شده است که یافته های آن به شرح زیر است: الف) سنجش روایی واگرا: آزمون روایی واگرا در این پژوهش با استفاده از آزمون فورنل — لارکر بررسی شده است. نتایج این آزمون به صورت جدول زیر نشان می‌دهد که همه مقادیر به دست آمده در قطر اصلی از مقادیر سطر و ستون متناظر بیشتر است. بنابراین هر متغیر با خودش بیشتر از دیگران تبیین می‌شود و متغیرهای تمایز معنی داری از هم دارند. جداول ۳ و ۴ نتایج این آزمون را به تفکیک ۲ پرسشنامه تحقیق نشان می‌دهد.

جدول ۳- نتایج سنجش روایی واگرا برای پرسشنامه ارزیابی سیاستگذاری شورای اسلامی شهر

تصمیم گیری	تشخیص مسایل	تدوین سیاست	ارزشیابی سیاست	اجرای سیاست
			۰,۸۶۵	اجرای سیاست
		۰,۹۷۰		ارزشیابی سیاست
	۰,۷۶۳	۰,۶۹۱		تدوین سیاست
۰,۹۷۶	۰,۷۲۰	۰,۷۲۱		تشخیص مسایل
۰,۷۶۰	۰,۶۵۵	۰,۷۴۰		تصمیم گیری
۰,۹۹۴			۰,۸۷۵	

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

جدول ۴- نتایج سنجش روایی واگرا برای پرسشنامه ارزیابی توسعه شهری

سیاست های و برنامه ریزی ها	جلب اعتماد عمومی	ایجاد محیطی امن و پایدار	افزایش اقتدار	آگاهی بخشی عمومی
				آگاهی بخشی عمومی
		۰,۹۵۵	۰,۸۶۲	افزایش اقتدار
	۰,۹۵۴	۰,۸۸۶	۰,۹۰۸	ایجاد محیطی امن و پایدار
۰,۹۸۱	۰,۸۰۸	۰,۸۴۸	۰,۸۶۸	جلب اعتماد عمومی
۰,۷۲۷	۰,۹۳۴	۰,۸۰۴	۰,۸۳۰	سیاست های و برنامه ریزی ها

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

ب) سنجش روایی همگرا: به منظور سنجش روایی همگرایی ابعاد پرسشنامه از آزمون متوسط واریانس استخراج شده (AVE) استفاده شده است که نتایج این آزمون به تفکیک دو پرسشنامه تحقیق به شرح جداول ۵ و ۶ است که یافته‌های این جداول نشان می‌دهد که ابعاد پرسشنامه‌ها از آستانه معنی داری ۰/۵ بالاتر است لذا روایی ابعاد مزبور در این آزمون مورد تایید است.

جدول ۵- نتایج سنجش روایی همگرا برای پرسشنامه ارزیابی سیاستگذاری شورای اسلامی شهر

Average Variance Extracted (AVE)	
تشخیص مسایل	۰,۷۴۸
تدوین سیاست	۰,۹۴۲
تصمیم گیری	۰,۵۸۳
اجرای سیاست	۰,۹۵۲
ارزشیابی سیاست	۰,۹۸۷

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

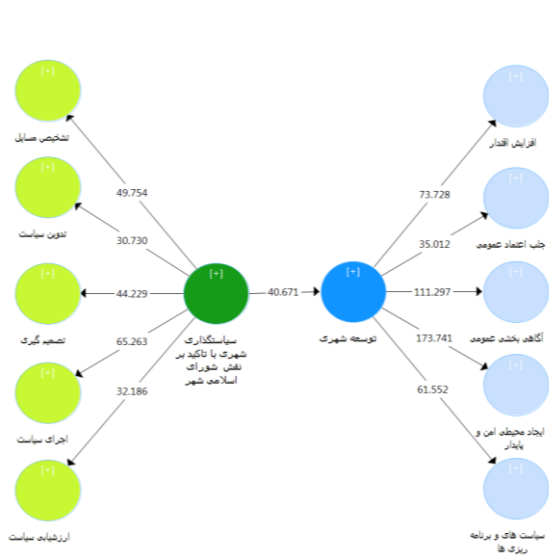
جدول ۶- نتایج سنجش روایی همگرا برای پرسشنامه ارزیابی توسعه شهری

Average Variance Extracted (AVE)	
آگاهی بخشی عمومی	۰,۹۱۹
افزایش اقتدار	۰,۹۱۲
ایجاد محیطی امن و پایدار	۰,۹۱۰
جلب اعتماد عمومی	۰,۹۶۲
سیاست های و برنامه ریزی ها	۰,۹۷۱

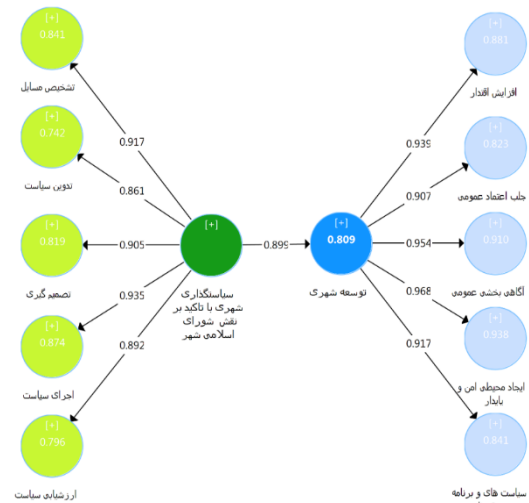
منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۰

در این قسمت به تجزیه و تحلیل سوال تحقیق به کمک آزمون تحلیل مسیر با استفاده از نرم افزار PLS پرداخته می‌شود. بطور کلی الگوی معادلات ساختاری با رویکرد تحلیل مسیر اصلی‌ترین روش تحلیل داده‌ها در بررسی حاضر است. برای بررسی، تحلیل و برازش مدل تحقیق که نوعاً نشان دهنده رابطه بین متغیرهای تحقیق است از تحلیل مسیر به کمک نرم افزار مربوطه استفاده شده است. برای برازش مدل نیز شاخص‌های شناخته شده برازش بهره گرفته شده است.

نتایج آزمون مسیر پس از اجرا به وسیله نرم افزار در ۲ حالت معنی داری و استاندارد به فرم اشکال ۲ و ۳ ذکر شده است. بطور کلی به منظور بررسی میزان صحت روابط (پذیرش یا رد روابط علی تعریف شده در مدل تحقیق) تمامی حالات بین متغیرها در نظر گرفته می‌شود و برای هر مسیر آماره T و سطح معنی داری مورد بررسی قرار می‌گیرند. با توجه به مقدار بدست آمده (جدول ۷) می‌توان در خصوص تأیید و رد روابط موجود در مدل اظهار نظر نمود.

شکل ۳- روابط علی میان متغیرهای مدل در حالت آماره t

شکل ۲- روابط علی میان متغیرهای مدل در حالت ضرایب مسیر

جدول ۷- نتایج آزمون مسیر

نتیجه آزمون	سطح معناداری	ضریب مسیر استاندارد (β)	آماره t	مسیر علی	
				به	از
تایید فرضیه اصلی مربوطه	۰,۰۰۰	۰/۸۹۹	۴۰/۶۷۱	توسعه شهری	سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر

با توجه به نتایج جدول فوق بایستی عنوان کرد که با عنایت به مقادیر آماره t که بزرگتر از ۱/۹۶ (در سطح اطمینان ۹۵ درصد) است مسیر ترسیمی بین ۲ متغیر تحقیق مورد تایید و همچنین با عنایت به مقادیر معنی داری بدست آمده (با توجه به کوچکتر بودن از ۰/۰۵) معنی دار هستند و لذا می توان عنوان کرد که فرضیه اصلی و فرضیات ۵ گانه فرعی مرتبط با آن در سطح اطمینان ۹۵ درصد مورد تایید می باشند. همچنین می توان گفت که اثر کلی متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر بر توسعه شهری ۰/۸۹۹ است که نشان دهنده تاثیر بسیار خوب این مدل در تبیین واریانس متغیر ارزیابی توسعه شهری است. شاخص های برازش مدل نیز به شرح جدول زیر می باشد که حاکی از مناسب بودن برازش مدل تحقیق است.

جدول ۸- نتایج آزمون برازش مدل تحقیق

شاخص	توضیح شاخص	استاندارد	مقدار به دست آمده
NFI (Normed Fit Index)	شاخص برازش هنجار شده	بزرگتر از ۰/۹	۰/۹۳
SRMR	شاخص ریشه میانگین مربعات باقی مانده استاندارد شده	کمتر از ۰/۱ یا ۰/۰۸	۰/۰۶۵
rms Theta	شاخص ماتریس کوواریانس باقی مانده از باقیمانده مدل بیرونی	کمتر از ۰/۱۲	۰/۱۱

نتیجه گیری و ارائه پیشنهادها

در خصوص فرضیه اصلی: سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز موجب توسعه شهری شیراز گردیده است. نتایج بدست آمده از تحلیل مدل نشان داد که با عنایت به مقادیر آماره t که بزرگتر از ۱/۹۶ (در سطح اطمینان ۹۵ درصد) است مسیر ترسیمی بین ۲ متغیر تحقیق مورد تایید و همچنین در این سطح اطمینان معنی دار است و لذا می توان عنوان کرد که فرضیه اصلی در سطح اطمینان

فوق مورد تایید می باشند. همچنین یافته ها حکایت از آن داشت که اثر کلی متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر بر توسعه شهری ۰/۸۹۹ بدست آمد که نشان دهنده تاثیر بسیار خوب این مدل در تبیین واریانس متغیر ارزیابی توسعه شهری است. یافته مزبور با تحقیقات متعددی همچون دن اوایل و درینسن (۲۰۱۵)، (۱۳۹۳)، آقارضایی و همکاران (۱۳۹۷) و صالحی میلانی و محمدی (۱۳۹۰) همسوست و مطابقت دارد. در تبیین یافته بدست آمده می توان عنوان داشت که وقتی صحبت به از توسعه شهری به میان می آید مباحثی چون توجه به الگوی توسعه شهری، فرم شهری مطلوب، تصمیم گیرندگان شهری و ارتباطات میان آنها، هماهنگی میان نیازها و اقتضانات شهری و هدف گذاری ها و سیاست گذاری های شهری و بطورکل توسعه همه جانبه شهری با عنایت به برنامه ها و طرح های توسعه شهری مطرح می شود. لذا در این راستا ضرورت به کارگیری تصمیمات آگاهانه و اتخاذ رویکردهای نوین در فرآیند توسعه شهری بیش از پیش اهمیت می یابد و همین امر موجب می شود که نقش سیاستگذاری شهری پررنگ شده تا بتوان با اتکا به نقش آفرینی سیاستگذاران شهری به طراحی راهبردهای شهری و تحقق چشم انداز بلندمدت شهر از طریق تهیه برنامه های عملی کوتاه مدت و میان مدت مبتنی بر مشارکت فراگیر شهروندان کمک نمود. لذا تاثیر مثبت و معنی دار بدست آمده رابطه سیاستگذاری شهری و توسعه شهری و تبیین واریانس توسعه شهری را از این حیث می توان تبیین نمود.

سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز بر ارتقای اقتدار در توسعه شهری تاثیر مثبت و معنی دار دارد. نتایج بدست آمده حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و ارتقای اقتدار (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) $(0/899 = 0/939 * 0/844)$ بود و این ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس ارتقای اقتدار می باشد. سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز بر جلب اعتماد عمومی شهروندان شیراز تاثیر مثبت و معنی دار دارد. نتایج بدست آمده حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و جلب اعتماد عمومی (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) $(0/815 = 0/907 * 0/899)$ بود و این ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس جلب اعتماد عمومی می باشد

در خصوص سیاستگذاری شهری با تاکید بر شورای اسلامی شهر شیراز بر آگاهی بخشی عمومی شهروندان تاثیر مثبت و معنی دار دارد. نتایج بدست آمده حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و آگاهی بخشی عمومی (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) $(0/857 = 0/954 * 0/899)$ بود و این ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس آگاهی بخشی عمومی می باشد.

در خصوص سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز بر ایجاد محیطی ایمن و پایدار شهری تاثیر مثبت و معنی دار دارد. نتایج بدست آمده حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و ایجاد محیطی ایمن و پایدار شهری (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) $(0/870 = 0/968 * 0/899)$ است و این ضریب مسیر در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس ایجاد محیطی ایمن و پایدار شهری است. یافته مزبور با تحقیقاتی چون: دن اوایل و درینسن (۲۰۱۵)، پیشگاهی فرد و واعظی (۱۳۹۳) و خواجه نایینی (۱۳۹۴) همسوست و مطابقت دارد. در تبیین یافته بدست آمده می توان عنوان داشت یکی از موارد مهم در ارتباط با شبکه های سیاست گذاری شهری برقرار ساختن برقراری ارتباط پایدار میان سازمان های مختلف شهری وابسته به حکومت و بخش های خصوصی و نیمه خصوصی فعال در سطح یک شهر است در جهتی که فرآیند سیاستگذاری منتج به توسعه شهری گردد. در واقع با عنایت به ماهیت پیچیده فضای تصمیم گیری شهری و مدل های حکمروایی بر آن که نوعا در پی متحول سازی فضای شهری است اگر سیاستگذار شهری نتواند محیطی ایمن و پایدار را ایجاد سازد تمام ارتباطات شهری میان فعالان تاثیرگذار در تصمیم گیری های شهری دچار نوعی ریسک و ترس در اخذ و ارایه تصمیمات خود خواهد شد و همین موجب اخذ تصمیمات ناپخته شهری می شود که علی القاعده توانایی حل مسایل شهری را نخواهد شد. لذا تاثیر مثبت سیاستگذاری شهری بر ایجاد محیطی پایدار و امن شهری را از این حیث می توان تبیین نمود. همچنین از منظر دیگر، برای توسعه مشارکت شهری شهروندان و ارتقای سطح حضور و نقش آفرینی آن ها نیز ایجاد محیطی پایدار و امن از الزاماتی است که می بایست سیاستگذار بدان توجه نماید.

در خصوص سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز بر کارآمدسازی برنامه ریزی توسعه شهری تاثیر مثبت و معنی دار دارد. بدست آمده حاصل از تحلیل مدل نشان داد که ضریب مسیر بین متغیر سیاستگذاری شهری با تاکید بر نقش شورای اسلامی شهر شیراز و کارآمدسازی برنامه ریزی (به عنوان یکی از ابعاد متغیر توسعه شهری) $(0/824 = 0/917 * 0/899)$ بود و این ضریب مسیر در سطح

اطمینان ۹۵ درصد معنی دار است که عدد مزبور نشان دهنده تاثیر متغیر سیاستگذاری شهری در تبیین واریانس کارآمدسازی برنامه ریزی می باشد. یافته مزبور با تحقیقاتی چون تقوایی و همکاران (۱۳۸۵)، والش (۲۰۱۰)، بصیرت و جلیلی (۱۳۹۳) همسوست و مطابقت دارد. در تبیین یافته بدست آمده می توان عنوان داشت نظر به اینکه سیاستگذاری شهری توانایی یکپارچه سازی تصمیمات شهری، حضور بهتر و موثرتر نقش آفرینان شهری اعم از بخش های وابسته به حکومت و سایر کنشگران غیردولتی و سازمان های مدنی شهری فراهم نماید.

پیشنهادها

۱. ایجاد بانک اطلاعات مشخص و مدون از کلیه نقاط قوت و ضعف شهر شیراز با اتکا به اخذ نظرات خبرگان دانشگاهی، اجرایی و شهری. تهیه و تدوین این بانک اطلاعاتی یکپارچه می تواند به کارآمدسازی برنامه ریزی ها در راستای بهبود تصمیم گیری های مرتبط با توسعه شهری کمک شایانی نماید؛
۲. استفاده موثر از توان متخصصان فعال در بخش های مختلف شهری برای اخذ نظرات آن ها مبنی بر رصد مشکلات و ارایه راهکارها و پیشنهادات کاربردی در سامانه ای جامع و قابل رویت برای کلیه شهروندان. چنین راهکاری می تواند به آگاهی بخشی عمومی و ارتقای سطح مشارکت شهروندان کمک نماید.

ملاحظات اخلاقی:

- پیروی از اصول اخلاق پژوهش:** در مطالعه حاضر فرم های رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی ها تکمیل شد.
- حامی مالی:** هزینه های مطالعه حاضر توسط نویسندگان تامین شد.
- تعارض منافع:** بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- 1- ali ahmadi, A R; Mirabedini, Z.(2019):Examining the Public Policy Making Process in Tehran's Urban Management (2012-2018), Journal of Public Policy, Vol 5, Issue 1, PP 75-98. <https://doi.org/10.22059/ppolicy.2019.71576>. [In Persian].
- 2- Amanpour, S; Hosseini Shahparian, N; Atashfroz, N; Farhamand, Gh.(2015) Investigating and analyzing the performance of councils in urban management (case example; Izeh city), Journal Research and Urban Planning, Vol 6, No 22, PP 95-110. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22285229.1394.6.22.7.3>. [In Persian].
- 3- Beaker, J. and Jahan, F. (2017) Design guidelines for green roofs. Toronto: Environment Canada.
- 4- Blackman ,T. (1995). Urban Policy in Practice. London: Routledge.
- 5- Dunn, William (1995) Public policy analysis, an introduction, Englewood cliffs prentice hall.
- 6- Econ, A., & Sydney, U. (2005). The Impacts of City Development Strategies. Oslo Broadway.
- 7- Faraji Mollaie, A; Hatami Nejad, H.(2011): Feasibility to implementing City Development Strategy (CDS) in Iran, Urban Regional Studies and Research, Vol 2, No 8, PP 55-76. https://urs.ui.ac.ir/article_19981.html. [In Persian].
- 8- Geyer ,H. (2009). International Handbook of Urban Policy ,Volume 2. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited.
- 9- GHolipour, A; Mahmoli Abianeh, h. (2014). A reflection on the concept of the Islamic city, introduction to the Iranian Islamic model of urban development. Tehran: Center for Iranian Islamic Pattern of Progress, Publishing Pattern of Progress.[In Persian].
- 10-Hall, P., & Pfeiffer, U.(2004), Urban Future 21, Spon Press: London.
- 11-Hekmatnia, H; Mosavi, M N; Rasli, M; Saidpour, Sh. (2021): Identifying and Analyzing the Key Factors Influencing policy-making for environmental (physical) development of Urmia, Journal Research and Urban Planning, Vol 12, No 45, PP 55-70. <https://doi.org/10.30495/jupm.2021.3964>. [In Persian].
- 12-Hogwood, B, and Gunn, L (1984) Policy Analysis for Real World, Oxford, Oxford University Press.
- 13-Mahkouii H. , Bavir, H (2021): Urban Development with an Approach to the Role of Local Government in Iran, Journal of Urban Environmental Policy, Vol 1, No 1, PP 17- 26. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27833496.1400.1.1.11.9>. [In Persian].
- 14-Hutchison, R. (2010). Chicago school of urban sociology. Encyclopedia of urban studies, 127-131.

- 15- Jalili Qasim Agha, O. (2018) Policy making: concepts, patterns and processes, *International Journal of Business Management and Entrepreneurship*, 2(4), 106-114. [In Persian].
- 16- Kazemian, G; Mirabedini, Z. (2011): Pathology of Integrated Urban Management for Tehran in view of Policy and Decision Making, *Honar_ha-Ye- Ziba*, 3(46), 75-9827-38. [In Persian].
- 17- Kostka, G. (2014). Barriers to the implementation of environmental policies at the local level in China, s.l.: World Bank.
- 18- Kraft, M. E., & Furlong, S. R. (2012). *Public policy: Politics, analysis, and alternatives*. Cq Press.
- 19- Latham, A., McCormack, D., McNamara, K., & McNeill, D. (2008). *Key concepts in urban geography*. Sage.
- 20- Mourizten, P. E., & Svara. J. A. (2002), *Leadership at apex, Politicians and administrators in Western Local Government*, Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press.
- 21- Peters, Gay (2004) *American Public Policy, Promise and Performance (7 Ed.)* new yourk, CQ Press.
- 22- Rinaldi, F. M. (2016). From local development policies to strategic planning—Assessing continuity in institutional coalitions *Evaluation and Program Planning*.
- 23- Saleki, Mohammad. (2013): evaluation of the effectiveness of the city council Kermanshah university master's thesis.
- 24- Yang, R. J. (2014). An investigation of stakeholder analysis in urban development projects: Empirical or rationalistic perspectives. *International Journal of Project Management*, 838-849. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ijproman.2013.10.011>
- 25- Young, E., & Quinn, L. (2002). *Writing effective public policy papers*. Open Society Institute, Budapest.
- 26- Ziari, Y. (2005): review of the performance of the city's Islamic councils in the management of the city of Semnan, *Management Scientific Quarterly*, Volume 2, No 3. [In Persian].

